

NOWE ZASADY PRYZNAWANIA ŚWIADCZENIA PIELĘGNACYJNEGO OD 01.01.2024r.

W związku z wejściem w życie od 1 stycznia 2024r. ustawy z dnia 7 lipca 2023r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023r. poz. 1429), Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie - Dział Świadczeń Rodziny, informuje o wprowadzonych zmianach dotyczących uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekuna.

Ustawa ta zakłada przebudowę od 1 stycznia 2024r. dotychczasowego systemu świadczeń dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunów poprzez:

1. wprowadzenie do systemu prawnego nowego świadczenia - **świadczenia wspierającego** kierowanego bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością w wieku od ukończenia 18r. życia (zadanie będzie realizowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych),
2. zmiany w warunkach przyznawania funkcjonującego obecnie świadczenia pielęgnacyjnego,
3. likwidację specjalnego zasiłku opiekuńczego.

ZMIANY DOTYCZĄCE ŚWIADCZENIA PIELĘGNACYJNEGO:

1. świadczenie pielęgnacyjne będzie przysługiwało **wyłącznie** osobom sprawującym opiekę nad osobą w wieku **do ukończenia 18. roku życia**,
2. osoby sprawujące opiekę nie będą musiały rezygnować z aktywności zawodowej aby otrzymać świadczenie pielęgnacyjne,
3. świadczenie pielęgnacyjne będzie przysługiwało:
 - 1) matce albo ojcu,
 - 2) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
 - 3) opiekunowi faktycznemu dziecka,
 - 4) rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego,

– **jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia** legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Nowe regulacje dotyczące świadczenia pielęgnacyjnego przewidują też, że osobom, o których mowa w punktach 1–3, rodzinie zastępczej i osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka sprawującym opiekę nad więcej niż jedną osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, wysokość świadczenia pielęgnacyjnego podwyższa się o 100% na drugą i każdą kolejną osobę, nad którą sprawowana jest opieka.

UWAGA: opisane wyżej, nowe warunki przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, które obowiązywać będą od 1 stycznia 2024r. nie dotyczą osób, które na zasadzie zachowania praw nabytych, będą pobierać to świadczenie na podstawie przepisów dotychczasowych (obowiązujących do 31.12.2023r.)

- **uchylono art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych**, warunkujący przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego od daty powstania niepełnosprawności, a także uzależniający przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego rolnikom, małżonkom rolników lub domownikom od warunku zaprzestania prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym. W związku z tym, uchylono również w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników przepisy dotyczące opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za te osoby (składki do KRUS na dotychczasowych zasadach będą przez organy właściwe opłacane tylko w przypadku osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna na podstawie przepisów dotychczasowych).
- **uchylono także negatywną przesłankę uniemożliwiającą przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego jeśli osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do:** własnej emerytury, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym, lub świadczenia pieniężnego przyznanego na zasadach określonych w ustawie z dnia 8 lutego 2023r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia,
- **nie będzie miał też zastosowania art. 27 ust. 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych**, na podstawie którego ograniczono zbieg praw wymienionych w tym przepisie.

Zmiana przepisów dotyczy również nadania nowego brzmienia art. 17 ust. 4 u.o.ś.r., na podstawie którego, w przypadku śmierci osoby wymagającej opieki, osoba sprawująca opiekę zachowuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego do ostatniego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpił zgon osoby wymagającej opieki. Analogiczna regulacja obowiązująca od 1 stycznia 2024r. dotyczy również będzie osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie przepisów dotychczasowych oraz osób pobierających zasiłek dla opiekuna (dotyczyć będzie jednak tylko przypadków gdy śmierć osoby wymagającej opieki nastąpiła po 31 grudnia 2023 r.). Za ten okres - wójt, burmistrz lub prezydent miasta nie opłaca składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna.

ZMIANY DOTYCZĄCE SPECJALNEGO ZASIŁKU OPIEKUŃCZEGO:

Z dniem wejścia w życie ustawy o świadczeniu wspierającym czyli **od 1 stycznia 2024r. zostaje uchylony art. 16a ustawy o świadczeniach rodzinnych regulujący zasady przysługiwania specjalnego zasiłku opiekuńczego.** Oznacza to, że od tej daty specjalny zasiłek opiekuńczy nie będzie już przyznawany. Jedynie, na podstawie przepisów przejściowych, zasiłek ten będzie mógł być przyznawany także po 31 grudnia 2023r., na zasadzie zachowania praw nabytych, o czym mowa poniżej w przepisach przejściowych.

Przepisy przejściowe ustawy o świadczeniu wspierającym

Przepisy przejściowe ustawy o świadczeniu wspierającym wprowadzają normy, zgodnie z którymi: **ŚWIADCZENIE PIEŁĘGNACYJNE albo SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY,** o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych albo **ZASIŁEK DLA OPIEKUNA,** o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, **NIE PRZYSŁUGUJĄ JEŻELI OSOBA WYMAGAJĄCA OPIEKI MA PRYZNANE PRAWO DO ŚWIADCZENIA WSPIERAJĄCEGO.**

W przypadku, gdy osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego postępowanie z wniosku o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub zasiłku dla opiekuna zawieszają się do czasu rozstrzygnięcia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.

W przypadku podjęcia zawieszonych postępowań, o których mowa wyżej, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub zasiłku dla opiekuna, ustala się po dokonaniu przez ZUS rozstrzygnięcia wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.

Wypłata świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub zasiłku dla opiekuna podlega wstrzymaniu, jeżeli osoba wymagająca opieki lub osoba uprawniona do jej reprezentowania złożyła wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wspierającego.

W przypadku odmowy przyznania osobie wymagającej opieki świadczenia wspierającego lub pozostawienia wniosku o to świadczenie bez rozpatrzenia, świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna wypłaca się od miesiąca, w którym wstrzymano ich wypłatę do końca okresu na jaki je przyznano, jeżeli osoba nadal spełnia warunki określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych, w brzmieniu dotychczasowym.

Składając w ZUS wniosek o świadczenie wspierające osoba niepełnosprawna, będzie mogła zdecydować od jakiego miesiąca chce mieć przyznane przez ZUS świadczenie wspierające, dzięki czemu uniknie się sytuacji otrzymania świadczenia wspierającego za ten sam okres, za który jej opiekun otrzymał świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna, a tym samym do powstania nienależnych świadczeń po stronie jej opiekuna.

Za nienależnie pobrane świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, albo zasiłek dla opiekuna, uważa się świadczenie lub zasiłek wypłacone za okres, za który osoba wymagająca opieki otrzymała świadczenie wspierające.

REGULACJE DOTYCZĄCE OCHRONY PRAW NABYTYCH

Wprowadzając od 1 stycznia 2024r. istotne zmiany w warunkach przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego oraz uchylając specjalny zasiłek opiekuńczy, ustawa o świadczeniu wspierającym wprowadza jednocześnie przepisy mające na celu **pełną ochronę praw nabytych osób**, które nabyły bądź nabędą prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na dotychczasowych zasadach, obowiązujących przed wejściem w życie ustawy, tj. do 31.12.2023r. **Osoby te będą mogły w dalszym ciągu pobierać wymienione świadczenia zgodnie z dotychczasowymi przepisami.**

I tak: osoby, którym przed dniem wejścia w życie ustawy o świadczeniu wspierającym albo od dnia wejścia w życie ustawy, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023r., przyznane zostało co najmniej do dnia 31 grudnia 2023r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego - zachowują, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023r., prawo odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego, **nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane.**

Osoby, o których mowa wyżej, zachowują prawo odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023r., również w przypadku, gdy osobie nad którą sprawują opiekę zostało wydane nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności.

Warunkiem zachowania prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach określonych powyżej jest złożenie wniosku o nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o niepełnosprawności, a następnie złożenie wniosku o ustalenie prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego w terminie 3 miesięcy, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności. Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach określonych wyżej przysługuje również po upływie okresu zasiłkowego w rozumieniu ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych, na który prawo zostało przyznane, jeżeli wniosek o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego na nowy okres zasiłkowy zostanie złożony w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym zakończył się dotychczasowy okres zasiłkowy.

Link do strony Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej: www.gov.pl/web/rodzina

Link do ustawy z dnia 7 lipca 2023r. o świadczeniu wspierającym: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20230001429>